

‘Bevægende idræt’- Børn med særlige behovs perspektiver på deltagelse i skoleidrætten’

Fagkongres d.13. marts 2025
v/Lektor og Ph.d. Anette Bentholm

novo
nordisk
fondens
HØJSKOLEN

Formålet med dette oplæg

Hvordan oplever børn med særlige behov idrætsundervisningen i skolen? (*survey*)

Hvad kan udfordre deres deltagelse i idrætsundervisningen, og hvilke potentialer ses for deres deltagelse i idrætsfaget? (*børneinterviews*)

Målgruppen

- **Definition af 'Børn med særlige behov'** i de deltagende klasser.
 - Har **en diagnose** (autisme, adhd, angst, depression og/eller OCD)
 - **Under udredning** for at få en diagnose.
 - Elever med **en PPV** (pædagogisk psykologisk vurdering) eller elever der venter på at få udført **en PPV** (trivselsmæssige udfordringer)

Survey

- hvem har vi spurgt?

- 428 børn med/uden særlige behov deltog
- Svarprocent: 85.9%
- 21,2 % børn med særlige behov (n=90)
- Alder: 6 – 15 år
- Seks skoler fra: Vordingborg, Sønderborg, Hjørring og Aalborg kommuner.

Questionnaire

Enjoyment of physical education:

- 4 questions
- Inspired by the Physical Activity Enjoyment Scale (Kendzierski & DeCarlo, 1991)

Feeling of inclusion in physical education:

- 6 questions
- Inspired by Peter Farrells definition of inclusion (Farrell, 2004)

Strongly agree – strongly disagree

- Meget enig
- Enig
- Lidt enig
- Lidt uenig
- Uenig
- Meget uenig
- Ved ikke

Agree

Dis-
agree

Interviews af børn med særlige behov

- 53 børn med særlige behov er blevet interviewet (semistruktureret individuelle interviews).
- 1.-6. årgang
- I alt seks skoler fra tre regioner
- Tematisk analyse (Braun, Clarke & Weate, 2016; Braun & Clarke, 2019)
- Social læringsteori (Wenger, 2004) - med fokus på, at læring sker gennem deltagelse (bred forståelse).

Lærerne og pædagogernes understøttelse (eller ej) af deltagelse

1. "De (lærerne, red.) tilbyder nogle gange, at når jeg bliver **ked af det**, så skal jeg holde en voksen i hånden" (Mie, skole 6)
2. "Så ligger jeg bare på jorden... Hvis man bare ligger på gulvet, så bliver Morten (lærer, red.) **sur på mig**" (Asbjørn, skole 2).
3. . I: Når du er sur og ked af det, er det der du går?(M: Mmm) Så er det svært at hjælpe dig. Er det så fordi du ikke er der, eller er det fordi de ikke lægger mærke til at du går? M: "Det er fordi, de **ikke lægger mærke til, at jeg går.**"

(Asta, skole 6)

Delkonklusion

- Lærernes understøttelse i form af omsorg og støtte kan føre til *legitim deltagelsesposition*.
- Lærernes (manglende) understøttelse kan også bidrage til at skabe en *vanskelig eller marginaliseret deltagelsesposition (blive overset)*, hvis barnet har en 'forkert social adfærd' fx udafreagerende eller bliver vred. (Wegner, 2004)

Børnenes mangel på medbestemmelse i idræt

1. Jeg har aldrig prøvet at bestemme

”Det (at bestemme, red.) har jeg aldrig nogensinde prøvet. Det kunne være virkelig, virkelig dejligt, hvis vi kunne gøre det, hver gang” (Mikkel, skole 3).

Når medbestemmelse sker:

2. Demokratiske afstemning

”Så siger (læreren) “hvem vil have dødbold”? Så rækker næsten alle hånden op. Og så “hvem vil have høvdingebold”? Og så rækker nogle hånden op. Og så bliver det dødbold” (Anton, skole 1).

Hvis børnene får medbestemmelse....

3. Som belønning - knyttet til børnenes adfærd

"Men hvis vi er gode, og har gjort den første leg godt, og vi ikke råber, når vi vinder. Så får vi nogle gange lov til at bestemme" (Nynne, skole 5)

4. Jeg har prøvet at bestemme én gang - børnene husker det tydeligt

S: Det har vi faktisk gjort én gang, hvor vi kunne skrive, hvad vi gerne gad at prøve. Og så fik vi faktisk prøvet noget, som jeg havde skrevet ned

I: Fedt. Hvordan havde du det med det?

S: Jamen jeg var rimelig glad. Sådan jeg sad der, hvor de sagde: "Ja, vi vil gerne prøve det der". Og så sad jeg sådan lidt der "Yes". (Sofie, skole 4)

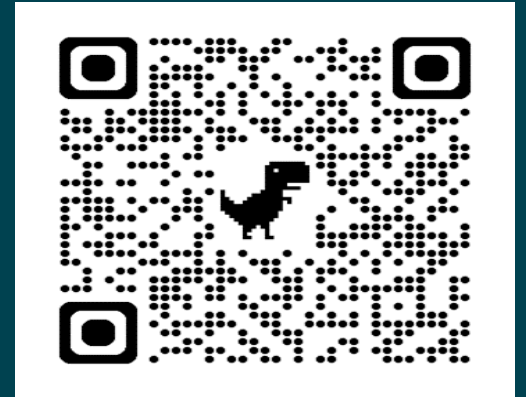
Delkonklusion

- Medbestemmelse har stor betydning for børnene med SB, og det kan øge deres *indgående adgang* til det centrale fællesskab (Wenger, 2004). Det er klart et **uudnyttet potentiale** for børn med SB's deltagelsesmuligheder.
- Men medbestemmelse kan gøres på mange forskellige måder (EVA, 2014). Derfor kan det formodes, at lærere og børn kan have divergerende oplevelser af hvad medbestemmelse reelt er. Lærere og pædagoger skal gøre det tydeligt, når de giver børnene medbestemmelse.

”To hjerner – er bedre end én hjerne”

Tak for jeres opmærksomhed

Article Published:

Anette:
anb@ucn.dk

Nihrane, H. C., Guldager, J.D. og Benthholm, A. (2024) Kropslig dannelse for børn med særlige behov i folkeskolen, *Børn i Fysioterapi*, 02/2024, s.26-28

Benthholm, A., Guldager, J.D. & Emtoft, L. (2025) ”De lægger ikke mærke til, at jeg går”. Deltagelsesmuligheder i idræt for børn med særlige behov. *Tidsskrift for læreruddannelse og –profession.*, Årg. 10, nr. 1, s.92-110 (peer reviewed)

Article in Review:

Guldager, J.D., Emtoft, L.M., Remmen, L.N., & Benthholm, A.L. (in review). Factors associated to enjoyment of physical education class for children with special educational needs.